

הדלקת נרות
16:17

צאת השבת
17:17

שולחן שבת - לפרשת וישלח מאת הרב אילן אלסטר רב בית הספר

רעיון מהפרשה: בפרשה שלנו מסופר על הפגישה בין עשיו ליעקב

שחוזר מחרן אחרי שהיה שם אצל לבן. לאחר הפגישה ביניהם הם נפרדים ונאמר על יעקב: "ויעקב נסע סִכְתָּה וַיֵּבֶן לוֹ בַּיִת וַלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סִכְתָּה עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם סִכּוֹת".

יש לשאול: כיצד יעקב קרא את שם המקום על שם הסוכות שעשה למקנה שלו ולא על שם הבית שעשה בשביל עצמו? האם המקנה שלו יותר חשוב מאשר הוא בעצמו?

מתרץ הרב זוין בספרו לתורה ולמועדים, ש יש כאן רמז להתייחסות שלנו לעניין הרוח והחומר. בית הוא דירת קבע וסוכה היא דירת ארעי. מבחינה רוחנית אדם צריך קביעות, כשם שהרוח והנשמה קיימים לעולם כך ביתו של אדם – עולמו הרוחני צריך להיות בית של קבע. לעומת זאת מבחינת החומר אדם צריך להסתכל על עניני החומר כדבר ארעי וחולף.

הדבר רמוז אצל יעקב, "ויבן לו בית", לו – לעצמו. יעקב עשה מקום קבוע לעבודת ה' שלו. הוא ידע והרגיש שעניני הרוח הם הדבר הקבוע והעיקרי בחייו שלו, ובניגוד לרוחניות שלו, "ולמקנהו עשה סוכות", לקניניו החומריים עשה דירת עראי, להשריש לדורות שקניני החומר הם בני חלוף ואינם קבועים בעולם.

ויש להוסיף, שהיחס לעניני החומר: הכסף- הרכוש כדבר חולף איננו בא לבטל את עניני החומר ולומר שאינם חשובים. עניני החומר הם אמצעי למטרת עבודת ה' ולאמצעי יש ערך. לכן דוקא אצל יעקב רואים בפרשה שלנו שהוא נותן ערך לעניני החומר- הרכוש שלו. נאמר בפרשה "ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו", יעקב נאבק עם המלאך שרו של עשיו, לפני המפגש הגורלי עם עשיו, ומדוע הוא נשאר לבד? חז"ל במסכת חולין מסבירים שיעקב נשאר לבד כי הוא

חזר לקחת פכים קטנים ששכח – רכוש חסר ערך וחשיבות. ויש מקום לשאול מדוע יעקב מייחס חשיבות כה גדולה לעינים חומריים חסרי ערך, וחוזר באמצע ההכנות למאבק עם עשיו לקחת את אותם פכים קטנים.

ויש לומר, שהיחס של יעקב אל עיני החומר איננו נובע חלילה מאהבת הממון, להפך מדובר בפכים קטנים חסרי ערך. היחס לעיני החומר אצל יעקב נובע מהמבט הרוחני שלכל דבר גשמי בעולם יש תפקיד לשמש את האדם לעבודת ה', ולכן יש ערך לפכים קטנים כאשר הם רכוש של יעקב.

על פי זה אפשר להסביר למה התורה על פי חז"ל מדגישה שיעקב חוזר מלבן לארץ ישראל "שלם", ושלמות זו כוללת את השלמות בתורתו של יעקב שלא נפגמה בבית לבן, ואת העובדה שחזר לארץ ישראל שלם בממונו, כי לרכושו הגשמי של הצדיק יש ערך והוא תוספת לשלמותו הרוחנית כאשר הוא אמצעי ביד הצדיק לעבוד את ה'.

 שאלת השבוע: בשבת חנוכה אנחנו נהיה בע"ה בבית מלון, האם אנחנו צריכים להדליק בבית המלון ואם כן היכן צריך להדליק? תשובה: במסכת שבת נאמר שאכסנאי כלומר מי שמתאכסן אצל חבירו חייב בנר חנוכה. הגמרא מספרת על רבי זירא שאמר שכאשר היה רווק ולמד בבית המדרש של רב היה משתתף בהוצאות קניית נרות עם בעל הבית שאצלו היה מתאכסן, וכאשר התחתן והמשיך ללמוד בבית המדרש של רב לא היה צריך להשתתף עם בעל הבית בהוצאות קניית נרות חנוכה כי אשתו היתה מדליקה בבית ומוציאה אותו ידי חובה. לכאורה לפי הגמרא הנ"ל מי שמתאכסן בבית מלון דינו כאכסנאי ודי במה שישתתף עם בעל בית המלון בהוצאות הדלקת נר חנוכה. אמנם כתב בספר חובת הדר שאין ללמוד מדין אכסנאי שכתוב בגמרא כי שם מדובר שבעל הבית המארח גר בבית והוא מדליק שם ולכן האורח לא צריך להדליק אלא להשתתף בהוצאות קניית נרות חנוכה, אך בזמננו בעל בית המלון לא גר במלון ולכן הוא לא יכול להוציא ידי חובה את האורחים המתארחים במלון. יש פוסקים שיוצא מדבריהם שכאשר אדם משלם על חדר במלון, החדר נחשב כביתו של האורח והוא חייב להדליק בו מעיקר הדין. למעשה אי אפשר להדליק בחדר שישנים בו בבית מלון מטעמי בטיחות ועל כן אפשר להדליק ליד חדר האוכל או במקום אחר שבית המלון מאפשר לאורחים להדליק בו. הרב חיים דוד הלוי בספרו קיצור שולחן ערוך מקור החיים פרק קי"ג סעיף כ"ו כתב בנושא זה: "ראוי שאורח המתארח בבית מלון ולא אצל בעל הבית, ידליק נרות חנוכה בבית הכנסת ויברך שם, ואם ירצה יחזור וידליק בבית מלוננו בלא ברכה.

שאלות בהלכה באמונה אפשר לדוא"ל: elster4@gmail.com

 סיפור לשולחן השבת: "יעבור נא אדוני לפני עבדו ואני אתנהלה לאיטי" בפרשתנו נפגש יעקב עם עשיו שמציע לו ללכת איתו ביחד למקומו. יעקב מתחמק מעשיו ואומר לו: "יעבור נא אדוני לפני עבדו ואני אתנהלה לאיטי". הוא מציע לעשיו להתקדם והוא יעקב כיון שיש לו ילדים קטנים וצאן יגיע מאוחר יותר.

יעקב כידוע לא הגיע למקומו של עשיו, ורק לעתיד לבוא יתקיים "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו". בחז"ל נאמר שגדולי ישראל למדו מפרשתנו כיצד להתנהג עם אומות העולם. מהפסוק שהזכרנו למד הגאון מייסד וראש ישיבת פוניבז' הרב כהנמן כיצד לנהוג עם גויים בשעת צרה. הרב נסע לניו יורק כדי לגייס כספים למען הישיבה. ברכבת התחתית התנכלו לו צעירים בני בליעל, שתכננו לפגוע בו כאשר הוא ירד מן הרכבת. הרב חשב איך להנצל מהם, ועלה בדעתו רעיון. הוא הוציא פתק מכיסו ופנה אליהם שיעזרו לו למצוא את הכתובת הרשומה בפתק שבידו. הם נענו לו מיד והציעו לו שירד עמם בתחנה הקרובה והם כבר "יראו לו". כאשר נפתחה דלת הרכבת הרב כיבד את אותם פושעים לרדת ראשונים, ועשה עצמו מתכונן לרדת אחריהם, ואז דלתות הרכבת נסגרו והרב ניצל.

אחר כך כאשר סיפר הרב את מה שעבר עליו הוא אמר שאת העצה הזאת לתת לאותם בני בליעל לרדת ראשונים הוא למד מיעקב בפרשתנו. עשיו הציע ליעקב "נסעה ונלכה ואלכה לנגדך", הוא רצה ללוות את יעקב בדרכו. יעקב לא אמר לו שהוא דוחה אותו על הסף אלא רק מכבד אותו ללכת ראשון "יעבור נא אדוני לפני עבדו", ואילו יעקב ילך לאט יותר. בפועל עשיו הלך ראשון אך יעקב לא הצטרף אליו.